

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel.: 8 706 64 845, 8 706 64 868,
faks. 8 706 64 762, el. p. kanc@eimin.lt, http://eimin.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Adresatams pagal sąrašą

2020-03-19 Nr. Nr. (16.3-41)-3-1021

DĖL FORCE MAJEURE IR SUTARTINIŲ PRIEVOLIŲ VYKDYMO

Ekonomikos ir inovacijų ministerija atsižvelgdama į valstybėje susiklosčiusią situaciją ir reaguodama į iš ūkio subjektų gaunamą informaciją atkreipia dėmesį į *force majeure* instituto taikymo reikalavimus ir į sutartinių prievolių vykdymą:

1. Civilinio kodekso 6.212 straipsnis nustato, kad šalis atleidžiama nuo atsakomybės už sutarties neįvykdymą, jeigu ji įrodo, kad sutartis neįvykdyta dėl aplinkybių, kurių ji negalėjo kontroliuoti bei protingai numatyti sutarties sudarymo metu, ir kad negalėjo užkirsti kelio šių aplinkybių ar jų pasekmių atsiradimui. Teismų praktikoje išaiškinta, kad tam, jog būtų pripažintos nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybės, būtinos visos šios sąlygos: 1) tokių aplinkybių nebuvo sudarant sutartį ir jų atsiradimo nebuvo galima protingai numatyti; 2) **dėl susidariusių aplinkybių sutarties objektyviai negalima įvykdyti**; 3) šalis, neįvykdžiusi sutarties, tų aplinkybių negalėjo kontroliuoti ar negalėjo užkirsti joms kelio; 4) šalis nebuvo prisiėmusi tų aplinkybių ar jų padarinių atsiradimo rizikos. **Nesant šių sąlygų visumos, faktinės aplinkybės negali būti pripažintos nenugalima jėga.**

2. Atkreipiame dėmesį, kad *force majeure* aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 222 (toliau – Aprašas), nustato *force majeure* aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo tvarką. Pagal Aprašą *force majeure* pažymas nustatyta tvarka išduoda prekybos, pramonės ir amatų rūmai – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Panevėžio ir Šiaulių. Pažymos gali būti šalių panaudotos kaip įrodymas dėl sutartinių įsipareigojimų vykdymo. **Išduodami *force majeure* pažymą, jas išduodantys subjektai įsitikina ne tik tam tikrų faktinių aplinkybių egzistavimu, bet ir įvertina, ar būtent šios aplinkybės lėmė sutarties nevykdymą.**

3. Atkreiptinas dėmesys, kad, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos specialistų nuomone, **pats ekstremalios situacijos paskelbimas automatiškai neatleidžia verslo subjektų nuo sutartinių prievolių vykdymo**: būtina įsitikinti ne tik tam tikrų faktinių aplinkybių egzistavimu, bet ir įvertinti, ar būtent šios aplinkybės lėmė sutarties nevykdymą (ar yra priežastinis ryšys), tam turi atsirasti *force majeure* aplinkybės (ypač tų ūkio subjektų, kurių veiklos vykdymas karantino metu nebuvo visiškai apribotas, nes yra leidžiama internetinė prekyba prekes pristatant gyventojams ir įmonėms tiesiogiai ar atsiimant prekių atsiėmimo punktuose).

4. Kadangi *force majeure* aplinkybės, tokios kaip prekybos draudimas, nėra absoliutus, sutartiniai įsipareigojimai (pvz., atsiskaitymai už prekes ar paslaugas) galėtų būti vykdomi taikant mokėjimo atidėjimą ar kitokius mechanizmus (valstybės dotacijas ir pan.).

5. Taip pat pažymėtina, kad Civilinis kodeksas nustato ne tik *force majeure* institutą, bet ir sutarties vykdymą pasikeitus aplinkybėms. Civilinio kodekso 6.204 straipsnis nustato, kad **kai vienai šaliai sutartį įvykdyti tampa sudėtingiau, ši sutarties šalis turi teisę kreiptis į kitą šalį prašydama sutartį pakeisti (pavyzdžiui, tartis dėl dalinio mokėjimo, tam tikro mokėjimų grafiko ir pan.), o ne vienašališkai nutraukti tam tikrų sutartinių įsipareigojimų vykdymą.**

Atsižvelgdama į susiklosčiusią situaciją, Ekonomikos ir inovacijų ministerija maloniai prašo verslo subjektų sąžiningai laikytis teisės aktuose nustatytų reikalavimų dėl *force majeure* aplinkybių vertinimo ir sutartinių prievolių vykdymo. Valstybės institucijos taip pat šiuo metu deda visas įmanomas pastangas, siekdamos padėti verslo subjektams susiklosčius sudėtingai situacijai tiek Lietuvoje, tiek globaliu mastu.

Energetikos ministras, laikinai einantis
ekonomikos ir inovacijų ministro pareigas

Žygimantas Vaičiūnas

LIETUVOS RESPUBLIKOS EKONOMIKOS IR INOVACIJŲ MINISTERIJOS

2020 M. *kovą 19d.* RAŠTO NR. (16.3-41)-*3-1021*

ADRESATŲ SĄRAŠAS

1. Lietuvos darbdavių konfederacija
2. Lietuvos pramonininkų konfederacija
3. Lietuvos verslo konfederacija
4. Lietuvos prekybos įmonių asociacija
5. Asociacija „INVESTORS‘ FORUM“
6. Lietuvos kooperatyvų sąjunga
7. Lietuvos mėsos perdirbėjų asociacija
8. Lietuvos žuvininkystės produktų gamintojų asociacija
9. Lietuvos pramonės prekybos ir amatų rūmų asociacija
10. Lietuvos grūdų perdirbėjų asociacija
11. Lietuvos maisto eksportuotojų asociacija (LitMEA)
12. Lietuvos gynybos ir saugumo pramonės asociacija
13. Lietuvos inžinerinės pramonės asociacija „Linpra“
14. Lietuvos pieno perdirbėjų asociacija „Pieno centras“
15. Lazerių ir šviesos mokslo ir technologijų asociacija
16. Lietuvos biomasės energetikos asociacija LITBIOMA
17. Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba
18. Baltijos baldų klasteris
19. Lietuvos mediena (medienos pramonės įmonių asociacija)
20. Lietuvos aprangos ir tekstilės įmonių asociacija
21. Asociacija „Lietuvos dizaino forumas“
22. Lietuvos viešbučių ir restoranų asociacija
23. Lietuvos turizmo asociacija
24. Lietuvos medicinos turizmo klasteris
25. Nacionalinė SPA asociacija
26. Nacionalinė kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacija
27. Farmacijos pramonės įmonių asociacija
28. Maisto papildų gamintojų asociacija
29. Nacionalinė farmacijos pramonės asociacija
30. Lietuvos nacionalinė vežėjų automobiliais asociacija „Linava“
31. Asociacija „Lietuvos maisto pramonė“
32. Lietuvos vaistinių asociacija